

GAZETA TRANSILVANIEI

REDACȚIA ASOCIAȚIUNEA ASTRA BRAȘOV

care de două ori pe săptămână prin îngrijirea
comitet de redacție.

Atelierele tipografiei „Astra” nr. 102.
Pagini 4-6-8 lei 3.

STEAG RIDICAT LA

1838

GHLBARIȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tt. 1513
Abonamentul anual lei 100. Autorități și Societăți lei
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 40

Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/942

Sâmbătă 1 Iulie 1944

Anul 107

Cetatea bunnișelor

de I. Bozdog

Biserica românească din Praid a devenit cetatea bunnișelor. „Nemjlocit lângă Casa Culturală este situată biserica ortodoxă românească, cu toate că această comună nu are niciun singur locuitor de naționalitate română, respective locuitor de confesiune ortodoxă. Că de ce a trebuit aici biserica românească, nimeni nu știe, în afară doar de cei care au edificat-o!”

Așa scrie d-l Pusztai Lajos în cotidianul din Sf. Gheorghe: „Székely Nép” într'un număr din anul acesta.

Cuvintele D-sale sunt o mărturisire pe cât de dureroasă, pe atât de prețioasă pentru noi, fiindcă ele definesc o situație, descoperă o stare de fapt și o țintă a oficialității și a opiniei publice față de frații noștri înstrăinați.

Nei n'avem intenția de a polemiza cu nimeni, dar încreștăm pentru opinia publică românească și străină realitățile la care s'a ajuns, după abia patru ani de stăpânire într'o regiune unde am avut și în trecut pierderi multe și extrem de dureroase.

Nu pot lăsa însă neamintite constatările etnologului Balogh Pál, care, în lucrarea sa despre *Lupta Raselor în Ungaria* vorbind despre județul Odorhei, căruia îi aparține această comună, scrie: „Minorități profesionale românești se mai găseau la 1900 în 69 comune (în județ). „Cele două comune „Olăhtelep”, după cum arată și numele lor, dintru început au fost așezări românești, iar azi sunt curat ungurești. Românii s'au mutat ori s'au contopit. Urmele lor slabe credem că le putem cunoaște în festințele gr. cat. și ortodoxe ale Săcullor”. Vorbind apoi despre Valea Corundului, unde se află și Praldul, spune la pg. 656: „deși înainte cu 50 ani în 7 comune se afla minoritate românească puternică, de atunci a dispărut...”

Fiindcă în Prald și Corund se găseau după 1919 multe sute de credincioși ortodocși români, Mitropolitul din Sibiu și-a îndeplinit sumai o elementară datorie când a ajutat să se ridice juvaerul de biserică din Praid, care a avut mulți credincioși și va deveni la timpul său focarul ce va încălzi inimile desneajduiților ei fii de astăzi.

Subt cruntele amenințări și lipsiți de cartele de pâine, grăsimi etc., vor fi trecut ei la alte confesiuni, ca și cei din Sovata, dar licărul de credință ce este ascuns în fundul inimilor se va aprinde din nou și va arde continuu în sânul neamului din care fac parte.

De ce ne mirăm?

de

Ion Colan

Scrinteliile au început mai de demult sub emblema „La veacul înaintat”.

Din linii frânte, curburi, ciocane, roți dințate și jumătăți de fețe de om ne-am confecționat pictura deceniilor din urmă. Ne raționalizasem într'atâta, încât mazăgălele geometrice ale unor oameni care ar fi fost buni, poate, de cartografi, le ridicasem la rangul de pictură modernă.

S'a protestat, s'a mărturisit de „retrograzi” că nu pricep nimic, ici-colo au suspinat câteva acțiuni de bun simț; n'a fost chip. Titularii argumentau cu „neliniștea sufletului contemporan” care se manifestă și în arta plastică. Toate sărindarele din lume au îmbrățișat curentul. Templul a fost inundat de Farisei și niciun Isus nu s'a găsit la început să ia biciul și să-i izgonească.

Am continuat-o cu muzica, dând tobei mari, tobelor mici și tuturor tinichelilor exervant sunătoare, rol de armonie. Contrapunțul, din accident cu rosturi bine definite, a devenit normalul, făcând să se poticnească în sinistre sughițuri, stăcopol după sincopă, tot ce putea apropia pe om de Dumnezeu. Aceeași neliniște țintuia pe om de pământ, făcându-l să tresară isteric la fiecare bucată muzicală de-o barbară sonoritate.

În fața avalanșei din „melodii” africane — spasm și autentică manifestare de dambila — am capitulat, rușinându-ne parcă de puținătatea priceperii noastre în ale muzicii moderne. Nu vorbim de muzica bună, pornită din scânteia divină a creatorilor, fiindcă aceasta se adresa unui cerc restrâns, ci de aceea ce lua contact cu mulțimea în fiecare zi, aceea care putea influența masele, le putea educa.

Or, această muzică, preocupată de tehnica instrumentelor cât mai gălăgioase, a mărit haosul din suflute, sincronizându-se perfect cu pictura, cu o anumită pretinsă pictură, fiindcă paralel cu ea, nu se poate contesta, ca și în muzică de altfel, am avut și manifestări geniale, unele, de talent altele, dar fără influență în masă.

Dansul a fost contaminat și el și niciodată n'am asistat la o mai mare destrăbălare coreografică patronată de societate, ca în aceste timpuri, când linia interloară a fost înlocuită cu acrobația Harlemului, când prin simțuri urma să rezolve „neliniștea” de proastă calitate ce te stăpânea și prin care omul vremurilor își justifica toate trăzneliile. Dacă, făcând abstracție de sălile de dans și de ceaiuri dansante în care se bea alcool tare, și-ai fi prins odrasla în poziția impusă de regulile dansului modern, sunt așa de convins că ai fi anunțat Parchetul pentru atentat la bunele moravuri.

Dar fiindcă „lucrul” se petrecea în văzul tuturor, mama era fericită că fata îi e „jucată”, neglijând procentul de defraude ce creștea în inima dansatoarei, ca și în a tânărului evoluat spre malagambism.

În literatură s'a tolerat pornografia și obscenul.

Fotografia, difuzată de anumite reviste ilustrate, punea sub ochii tinerețului reproducere insinuante, desăvârșite din punct de vedere al amănuntului, pentru ca nimic din ce făcea farmecul necunoscutului să nu mai existe pentru cei ce intrau în viață.

Pudoarea a rămas haină pentru prăvălie de vechituri, cinstea sufletească a fost înlocuită — când a fost!

— cu cea formală, echilibrului i s'a substituit saltul pe extreme, armonia de interior prin zăpăceala manifestărilor ordonate de simțuri, de materie.

Ne-am îndepărtat de credință, înainte de a ști cu ce vom înlocui-o.

Am ținut trena mașinismului, dând vieții un ritm halucinant.

Nu s'a mai mers; s'a sărit! Și a sărit fiecare după antrenamentul la care s'a supus sau a fost supus.

Și n'am înșirat decât o parte din scrinteliile veacului, deși dacă am sta să analizăm toate manifestările vieții noastre, microbul „neliniștilor” l-am afla în toate compartimentele.

Fenomenul a fost universal, nu național.

Noi numai am strănutat, fiindcă străinătatea avea guturaiul.

*

Iar acum privim buimăciți cum se duce acest războiu și ne mirăm candid de neomenia lui, ca și când n'am ști că florile de lămâiță demuit au fost aruncate în noroiu de fiecare, demuit am aruncat peste bord tot ce forma și ne da dreptul să purtăm numele de oameni.

De ce să ne mirăm?

Și totuși, acest războiu, deși pare paradoxal, va însemna și o regăsire a omului. Nu o întoarcere, fiindcă istoria nu cunoaște întoarceri, ci o luminoasă redescoperire a sufletului, astăzi copleșit de materia pe care însuși războiul o consumă într'o proporție fără echivalent în istoria altor înțeleșări dintre neamuri.

Cu cât se consumă mai multă materie, cu atât sufletul câștigă în valoare.

Va fi, credem, această revalorizare a sufletului, poate cea mai de seamă victorie a celui de al doilea războiu mondial.

De n'am crede în ea, ar trebui să ne sinucidem.

Intrare

Spre care port călătorim, spre care?
Cine-a nădărdat vaporul către Nord?
Sunt ghețurile clare, tot mai clare —
Rântă cade seara pe fiord.

Lumina, ca o treală cange,
Strivește umbrele peste zăpezi.
Înaltă, lniștea pe pictoroange
Adie ca un murmur de lvezi.

Trec goelanzii, păsări mari de ceață,
Pe un ghețar adastă pinguinii.
Cu viscoliri de cer și dimineată
Înve 'n noi viorile lumii.

Cum moare soarele pe o banchiză,
Imprăștiind, însângerat, medall —
Ne bate amintirea ca o briză,
Cu freamăt stins de alge și coralli...

Lucian Valea

Foiletonul „GAZETEI TRANSILVANIEI”

Culturalitate bucovineană

de Leca Morariu

Ca și Ardealul, înflorit prin vitregia vieții lui până la superbe realizări culturale ca „Astra”, adevărată Academie Română și Academie Națională transilvană — și ca și Ardealul înflorit până la publicații periodice ca ipercențenara *Gazeta a Transilvaniei*, de 107 ani vârstă, Bucovina călită în similare băntuirii, și-a dobândit, din aceeași generoasă și sănătoasă (selecționată!) ini-

țiativă particulară, instituții culturale pe care, mai ales trăinicia aprigei școli de autodefensiune națională le poate izvedi.

Noi nu odată am subliniat această intensă culturalitate bucovineană de proveniență particulară, inoficială! Și iat-o acum îfindu-se chiar și 'n ostroavele pribegiei sale!

De pildă, la Râmnicu-Vâlci. Acest

INSTANTANE

Sânziene

Am crezut că s'au risipit norii. Câteva zile senine, însorite, au trecut în liniște, fără fiorii alarmelor. Vieța a intrat în normal, ochii oamenilor nu mai priveau îngrijorați spre cupola albastră a cerului. Dimineața de timpuriu, prin geamurile larg deschise auzeal muzică veselă. Aparatele de radio erau în continuă funcțiune, căci așa e omul: se bucură când a trecut necazul.

Chiar și pe străzi, unde al'ădată nu întâlneai niciun suflet la o anumită oră din zi, acum forfotea lumea după treburi, veselă, sprințară. Uitase paremi-se cu totul de pasările apocalipsului și de toată grozăvia clipelor de ieri. În ochii fiecăruia citeai: nu mai vin gangsterii, — nu vin pirații, nu vin ciiorile etc., etc.

Dar iată că ne-a înșelat credința. Cobitorul sunet de sirenă a turburat și ieri, și astăzi din nou, liniștea orașelor noastre. Cum lumea întreagă fugea îngrozită spre adăpostul pădurilor, m'am amestecat și eu cu mulțimea și apucai pe-o cădrăle ce-și pierdea urma între brădeli.

Sânziene albe îmi încurcau pașii zorii. Parcă voiau să-mi spună că azi e ziua lor, să stau să popoiesc, că trec și ele cum trec toate pe pământ, cum trece groaza, bucuria, cum trec zilele de vară, frumoase. M'am așezat în mijlocul lor, lângă tulpina unui brad voinic. Printre cetini strălucea cerul albastru și rășina împrăștia miros de tămâie. Ceasornicul din plept — cum a numit-o bine un poet german — bătea cu putere. Blăta inimă omenească, prin câte încercări trece azi! Momentele mai grele trecuseră acum: un pătruc de ceas d'apă semnalul de alarmă. Cam acesta e timpul când fanfara iadului intră în acțiune.

A trecut un sfert de ceas. E liniște. Nu se mișcă nicio crenguță. Văzduhul e curat. Au mai trecut zece minute. Până acum trebuiau să apară. Bătăle din piept se potolesc. Incep și tâmpetele să svăcnească mai lin. Nădejdea, sfânta nădejde încolțește în suflete, cum încolțește grăul primăvara. S'au îndreptat în altă parte. Pasările ucigașe cu ciocul de oțel au apucat alt drum.

Cine știe unde samănă moarte și foc în clipa asta. Câți frați de-ai noștri sângerează și gim! Te doare sufletul, e drept, dar faptul de căpetenie e că tu ești! Teafăr, tu trăiești. Așa e omul.

A trecut o oră. Nu cred și mai vină. Sbrânăle sus un motor. Tresari. Sunt vânătorii noștri. Ne-am specializat și'n sunetul motoarelor. Da, da. Distingem pe ale noastre de cele străine. Imi spunea odată un cunoscut că el cunoaște copacii după freacă. Atunci nu m-am crezut. Acum îi cred.

A trecut o oră jumătate. Ochii se deschid tot mai mari acum, privesc senin în jur și sufletul liniștit se îmbibă de frumusețile naturii. Înainte cu'n ceas nu vedeam nimic. Mă-era strânsă inima de groază. Acum văd pasările sburdând vesele, bondarii peștriți culeg

SPICUIRI

din dicționarul greșellor noastre de limbă

de Ax. Banciu

LXXIII.

O aprinsă discuțiune, între un zeflemist bucureștian și un dârz ardelean cu sentimentul patriotismului local foarte pronunțat, asupra formei verbale *mânâncă* față de *mâncă* al Ardeleanului, care motiva corectitatea formei graiului său cu forma infinitivului a *mânca*, *mân-care* (nu *mânâncă*, *mânâncare*) și cu formele persoanelor 1 și 2 dela plural: *mânâncăm*, *mânâcați* (nu *mânâncăm*, *mânâncăți*), mi-a reamintit o altă discuțiune, provocată chiar de mine.

Eram la masă cu o domnișoară profesoară din Moldova. Gazda care ne servia prânzul, întovărăși servirea primului fel de mâncare cu întrebarea: V'a fost dor de mămăliguță cu brânză de vacă?...

— Mâncare neobicinuită în Moldova! — arunc eu observația, cu intenția ațărării unei discuții.

— Dimpotrivă, — sări cu riposta așteptată comeseana.

În Moldova, e o mâncare predilectă chiar.

— Indrăsnesc să contest afirmația dv.

— Sunteți greșit informat, — adăugă simpatica mea tovarășe de masă.

— Informația mea se întemeiază pe realitatea trăită în Moldova în timpul războiului trecut. Și, dacă sunteți atât de sigură de ceea ce susțineți, să facem un pariu.

— Primesc! — se grăbește cu răspunsul partenera mea, surprinsă parcă de imprudența propunerii ce i-am făcut și sigură pe câștigul de cauză.

Când să „omologăm” însă prin strângerea mânei angajamentul respectării pariului, îi spun eu cu aier de biruitor indulgent:

— Nu vreau să exploatez buna dv. credință pricinuindu-Vă o pagubă sigură prin pariul propus. Și ca să nu mai aveți nicio nedumerire în privința aceasta, iată adevărul: dv. *mâncați*, adevărat, *mămăliguță* cu brânză, dar nu cu brânză de „vacă”, ci de „vacii”.

Cuvântul ultim avu darul să readucă atmosfera de seninătate și să însorească iarăși fața domnișoarei profesoare, devenită prea serioasă în urma încăpăținării mele de a nu mă da bătut.

— Ei acum putem să ne războim asupra formei celei corecte, — adaug eu surâzând, satisfăcut de succesul violenței mele.

— Mai corectă îmi pare a noastră, — își dă cu părerea domnișoara comeseană.

— Pentruce?

mierea sânzienelor. Totul în natură își urmează mersul, își trăiește vieța, bună sau rea. Numai omul, cu grăzja morții în sân, fuge, se pitulează la tulpina brazilor.

Cum meditam așa, o păsărică prinse din sbor micul bondar peștriț ce se avântase în soare cu aripile pline de polen.

— Pentrucă brânza se face de obicei din laptele mai multor vaci.

— O face, cine le are. Dar omul sărac cu o singură vacă? Acesta nu poate închea și el laptele adunat în mai multe zue? Și-apoi, ian să vedem cum vă exprimați Moldovenii în cazuri analoge. Ziceți: lapte de vaci, de capre, de bivolițe sau: de vacă, de capră, de bivoliță? Păr de cămile sau de cămăla?...

— În cazul acesta întrebuițăm și noi singularul.

— Dar când vorbim — și-atât de des azi — de cei trimiși fără nicio cruțare în bătaia tunurilor, zicem că sunt utilizați drept carne de tunuri sau de tun?

— Firește că de tun.

— Pentruce? Sunt trimiși în fața unui singur tun?

De altfel, întrebuițarea singularului în loc de plural e atât de frecventă în limbajul nostru. Zicem: *Frunza* n'codru s'a rărit (nu *frunzele*). Pe vremea Fanarioșilor, țara plătia bir greu *Turcului*. A intrat *Muscalu'n țară*. *Sărbul* e răzbutăror. *Românul* e milos.

E arhicunoscuta figură sinecdoca.

— Va să zică e mai îndreptățită întrebuițarea singularului în denumirea mâncării dela care am pornit.

— N'am afirmat-o. Ceeace am voit e: să justific îndreptățirea singularului întrebuițat în Ardeal.

Replica așteptată n'a mai urmat.

E locul să amintim cu acest prilej și un caz invers: întrebuițarea pluralului în locul singularului.

În Ardeal se zice: *pălărie de pale*; în V. R.: *pălărie de paiu*. În cazul acesta, sinecdoca pledează pentru expresia din V. R.

În afară de aceasta, când spui „*pălărie de paiu*”, indicăi parcă firul de paiu *selecționat* din care se confecționează pălăria (nu orice fir); pe când construcția cu forma dela plural nu deșteaptă și ideea selecționării firului utilizat. Ca și „*clăia de pale*”, în care se găesc tot felul de fire: și scurte și lungi, și strivite și nestrivite, și frumoase și goz.

Expresia ardelenescă mai are în plus și cusurul de a fi traducerea servilă a expresiilor germano-maghiare: *Strohhut*, *szalmakalap*.

Să acceptăm deci construcția cu singularul, forma pluralului rămânând, fără concurență, în construcțiile: *foc de pale*, și-a aprins *pale'n* cap, *pale* de așternut, *pale* de nutreț...

O văzui înfruptându-se pe-o creangă din prada încă vie. Mai la o parte se legăna un erete pe-o estină de brad. Și aici pânđește moartea. Și'n colțul acesta de lume plin de soare și de flori!

Două ore de când stau aci. Sirena sună încetarea alarmei. Primejdia, pentru oameni, a trecut.

Ecat. Pitiș

PREDICI ÎN PUSTIU

Progresul adevărat

Platon, discipolul lui Socrates și profesorul lui Aristotel, a spus cu 400 de ani înainte de Hristos către unul din sclavii săi:

Te-aș pedepsi, dacă aș fi mai puțin întârât. Montaigne, moralistul francez al evului mediu, ne-a învățat încă pe la 1580 în unul din „Essais”-urile lui:

Dacă pedepsești când ești mânos, nu înseamnă că pedepsești, ci că te răzbuni.

Dar Mântuitorul? Doar toată Evanghelia lui s'ar putea numi anti-dotul mâniei și violenței, medicamentul miraculos al blândeții, iertării, bunății, nădejzii și iubirii.

Și totuși, peste tot, dacă te uiți în jur, explozii de ură, de răzburare, certuri, injurături, amenințări, covor de bombe, crime, asasinat.

Ne lăudăm cu progresele tehnice și confortului, cu radio, mașini, străzi canalizate, urbanism, șosele asfaltate, avioane, edificii sgărie nori, instituții model de tot felul. Acesta-i oare progresul adevărat?

Nu! Ceea ce numim noi civilizație este numai vâpseaua nouă, spolia, aspectul exterior, fațada; *numai sufletul mai aproape de Dumnezeu este adevăratul progres.*

Fie binecuvântată suferința, căci ea singular este îndrumătorul spre progresul cel mai bun al sufletului tău. Bucură-te de piedicele ce mereu ies în calea ta, căci ele formează cele mai bune aparate de exercițiu și desăvârșire ale sufletului. Fii recunoscător dușmanilor tăi, căci ei mai mult decât prietenii, îți arăți lipsurile și greșelile. Mulțumește, ca Iov, și la bine și la rău Domnului, deoarece:

„Ca mai rău să te ferească, tu roagă pronia cerească, să dea dureri lângă plăceri.” (Coșbuc).

Progresul adevărat nu-l constituie nici bulevardele superbe, nici palatele cu confort ultramodern, nici blocurile cu multe etaje, nici chiar școlile nenumărate sau bisericile în fiecare sătuleț; progresul adevărat este individul cu sufletul trecut prin focul suferințelor, cu fața veșnic zămbitoare și senină (căci este sigur de triumf, dacă stăruie pe căile Domnului), cu fizicul îngrijit și curat, *n bând și nefumând*, cu inima caldă și simțtoare, văzând mai mult greșelile sale decât pe ale altora, individul bun, iertător, răbdător, plin de dor de muncă, de idealuri, de optimism și voie bună, cu un cuvânt *progresul adevărat este individul format în școala Evangheliei lui Hristos.*

Dr. M. Suciu-Sibianu

Râmnic (cu bătrâne, dar cam adormite tradiții culturale), văduvit momentan de-o publicație periodică propriu zisă, se pomenește deodată cu chiar trei publicații arborosene: Buletinul „Institutul Cernăuți” An. VII 1944, fascicola 35, revista „Făt-frumos” An. XIX 1944 Nr. 2-3; și gazeta populară „Deșteptarea” An. II 1944 Nr. 5-8. La Timișoara stă să apară în continuare „Revista Bucovinei” An. III 1944

La Lugoj, foaia „Răsunetul”, An. XXIII Nr. 28 din 4 Iunie c., elogiază *Frumoasa fântână a bucovinenilor* (articol semnat O. Gh.). La Caransebeș, reputatul „Ciprianist” (= matador intr'ale lui Ciprian Porumbescu) profesor universitar Dr. Victor Morariu, a preludiat spectacolul „Crai-Nou” din 27 Mai 1944 cu cuvântul cuvânt introductiv, inclusiv o schiță asupra vieții și operei lui C. Porumbescu (vezi revista „Făt-fru-

mos” 1944 pag. 59). Dar chiar faptul că în Martie 1944 Caransebeșul și-a îngăduit 3 spectacole ale aceleiași nemuritoare operete de bucovineanul C. Porumbescu, iar Lugojul, alta (după același „Făt-frumos”) — ce duioasă și plină de mândrie mângâiere pentru azi, de moarte mohorita Bucovină!...

In ritmul acestor înfăptuiri semnalăm acum dela Râmnicul-Vâlci următoarele.

Strădalnicul nucleu al Universității Cernăuțene, zis Institutul „Cernăuți” (nume merit să-i dea mult răstignitului Cernăuți românesc simbolul de *reclă schimbată în renume*, acest Institut așa dar, refugiat la Râmnicu-Vâlci, nu numai că și continuă publicarea Buletinului său, ci și ține și statutarele ședințe lunare (la 11 Mai și 14 Iunie), ba și-a reluat și conferințele publice, cu con-

ferința *Bucovina*, din 13 Iunie, a subsemnatului, prezentată în cadrul unui mare Festival bucovinean care s'a organizat sub patronajul d-lui colonel Gh. Muscan și al unic de entuziastului primar de Râmnic, Const. Ștefănescu-Tică. Reținem că 6 din comunicările literarștiințifice, produse în ședințele din Mai și Iunie, sunt gata publicate (cele ale d-lor Nic. Ștefăcu, Aurel G. Stino, Alex. Vasiliu și traducerea D-nei Bojena Maria Șesan, în menționatul „Făt-frumos”, iar 2 comunicări ale subsemnatului, în „Gazeta Transilvaniei a. c. Nr. 35 și 36)

Altă ilustră refugiată bucovineană la Râmnicu-Vâlci: veterana, dar „îndărătnic de tânără” Societate „Armonia” dela Cernăuți (înființată în 1881), acea *Armonie*, care (cum glăsuia în 13 Iunie președintele ei, la Râmnic), mai ales pentru vremuirea de astăzi și-a înscris în program activare „nu numai cu indoite puteri, dar și cu întreite re-

alizări”, aceasta „pentru a contracara cumplita muțenie și crâncenul îngheț prăbușit peste marea Vale a Plângerii și peste sfânta Golgotă care-i astăzi peste jumătate de Moldovă”. „Armonia” deci, ilustrând amintitul mare festival bucovinean cu programul său muzical: Coruri mixte și bărbătești, dirijate de profesorul dela Conservatorul Cernăuțean, Mircea Hoinic și soli de canto și violoncel (aceiași M. Hoinic) cu acompaniamentul la pian al distinsei Heda Halițchi, profesoară la același Conservator și al d-lui Dr. Milan P. Șesan, prof. universitar. În canto solo, frenetic ovaționat și bisat, desăvârșitul maestrului și nu numai al Bucovinei, tenorul Dr. Eusebie Saghin. Celelalte elemente solistice: D-nele Elisa Marinescu, Marg. Dan și d-l V. Gârbu.

Din partea Râmnicenilor Bucovina culturală a fost elogios-cordial sărbătorită prin cuvântul d-lui prof. Dr. Nic. Crețu.

Și iată că astfel ne inter arma quidem Musae silent nec sileant!...

Din legendele noastre
istorice

Bătălia din Valea Glodului

Matias, craiul Ungurilor, era mare dușman al lui Ștefan cel Mare, căci acesta bătându-l i-a luat cetatea Ciceului, una din cetățile cele mai frumoase din Ardeal.

De aceea, odată pe când Ștefan era dus din cetate, Mateiaș a mers să o cuprindă, Oamenii lui Ștefan, încuind porțile, se apărară, nelăsând să intre pizmașul. Ca să le arate Ungurilor că nu-s nici ei mămăligi, pe care cum îl ajungeau cu buzduganul, nu mai vedea soarele. Hărțuiala a ținut vreo patru-cinci săptămâni. După aceea a dat Dumnezeu o ploaie de gândea că toarnă cu cofa, nu altceva. Cătanele lui Matias se udară până la piele, ba și oțelele puștilor ruginiră, de nu le mai puteau folosi.

Tocmai atunci, iată, Vodă Ștefan se întoarce biruitor din lupta cu Leșii. Mirarea lui când își văzu cetatea încunjurată de Săcui! Nu zăbovi mult și în vreme ce Ungurii stau sgulți prin corturi, scriburind de frig, — se aruncă asupra lor și-i alungă până la Valea Gropilor, unde fiind un glod mare se implântară fără de veste. Ștefan văzându-i înglodați le dete o bătaie, ca să o pomenească și strănepoții. Apoi se întoarse în cetatea Ciceului.

Locul unde i-a bătut se numește și astăzi *Valea Glodului*, iar valea lângă care i-a îngropat se numește: *Valea gropilor*.

T. A. Bogdan

Contele de Fighelmont

și contele Wesselényi

de Gh. Tulbure

Este cu mult mai mare, decât s'ar crede, numărul cugetătorilor politici — al acelor așa numiți „filozofi ai istoriei“, — din care nu lipsesc nici amatorii, nici diletanții, — care s'au îndeletnicit să studieze cu multă osârdie fluxul și refluxul evenimentelor politice, căutând să descifreze din constelația politică a prezentului factorii care pregătesc destinul popoarelor și drumul dezvoltării lor viitoare.

Mulți și-au consacrat eforturile ca să analizeze cu lupa pentru a constata în ce măsură înrăuresc vieța politică. Dar mai ales pentru a face deducții, anticipări și chiar profetii privind viitorul. Nu se poate tăgădui că din premisele istorice ale vieții politice se pot face deducțiuni, — după cum s'au și făcut în cursul timpului — cu oarecare exactitate și precizie logică, privind viitoarele transformări ale fenomenului politic. Se știe că vieța popoarelor nu este opera hazardului. Este supusă și ea, — ca orice ființă și alcătuire a naturii, — unor legi și norme imuabile.

Desvoltarea omenirii, — după părerea unor filosofi, — s'a făcut în linie onduloare. Ea se înfățișează adică în forma unor fluxuri și refluxuri care se alternează ca apa mărilor. Teoria aceasta a făcut pe unii să admită că istoria omenirii prezintă fenomenul fluctuațiilor succesive, fapt din care au crezut că pot să aibă în mână cheia întâmplărilor viitoare.

Din galeria vizionarilor care ne interesează desprindem alte două portrete care — deși având un prestigiu mai puțin strălucit — sunt totuși demne de remarcat.

Urișa înclăștare de astăzi a popoarelor a fost în parte prevăzută de contele de *Fighelmont*, care în broșura sa intitulată: *Politica Rusiei și Principatele dunărene*, apărută la Paris în 1854, a profetizat eliberarea Europei de despotismul monarhic și capitalist. Iată ce spunea acest conte francez. „Este viitoarea luptă uriașă dintre lumea cea nouă și lumea cea veche. *Una reprezentând despotismul iar cealaltă libertatea*. Prin lupta aceasta al cărei sfârșit nu poate fi pus la îndoială, se

va elibera întreagă omenire“

Contele maghiar *Nicolae Wesselényi* a făcut și el pronosticuri interesante privitor la destinul românismului. Iată cum înfățișa el pe la anul 1843, exact cu o sută de ani în urmă, — drumul dezvoltării noastre naționale.

— Acest popor — scrie contele — *care și trage începutul și limba, mare parte dela ginta cea mare a Romanilor*, în curs de mai multe secole nu și-a uitat nicidecum de acest început măreț, oricât s'a deșoset prin apăsare și bucătăfire, ci acum simte cu ardoare ca un popor aproape de 7 milioane, care are aceeași origine, aceeași limbă, ba aceeași însușire și celelalte datini și care locuiesc o parte de pământ al Europei, care, deși împărțit din punct de vedere politic în mai multe părți, *dar geograficește este compact și de o întindere mare și prevăzut cu cele mai mari avuții ale naturii*; un popor, ca acesta poate avea viitor și se vede a fi chemat la vieța națională!“

Oameni care au văzut limpede

Trandafiri ciudași

Un grădinar a făcut de curând o descoperire care l-a pus în mirare. Avea într'o oadaie mai multe oale cu trandafiri înmuguriți. Dar și în grădină avea aceiași muguri de trandafiri în număr mare. Dela o vreme a băgat de seamă că trandafirii din oadaie, cu toate că nu aveau atâta soare cât cei din grădină, se deschid și înfloresc mai repede decât frații lor de afară. Care era cauza? În cameră cânta mereu un aparat de radio. Aflând de cazul acesta oamenii de știință, așa numiți botaniști, și-au dat cu părerea că undele muzicale din radio sunt adevărata cauză a înfloririi trandafirilor. Unele flori sunt tot așa de simțitoare la undele muzicii ca și la razele soarelui.

Frunze-umbrele

Se știe că frunzele plantelor și ale ierburilor opresc o parte din apa de ploaie să pătrundă la rădăcini. S'a aflat astfel că ploaia ajunge uneori în foarte mică cantitate să ude rădăcina. Restul se evaporază de pe frunze. Grăul, de pildă, oprește pătrunderea a 50% din apă în pământ cauzând astfel ogoarelor o pierdere de sute de metri cubi de apă.

Sunt însă plante cărora le convine că frunzele lor servesc ca umbrele de ploaie.

Fără titlu

de M. Someșanu

Cel mai năpraznic dintre mijloacele de luptă, arma oarbă și nepăsătoare față de orice iscusință a apărătorilor, arma cea fără de nume, pe care născocitorul s'a mulțumit s'o însemne cu o literă și un număr, arma care ucide fără cutremurul de suflet al soldatului mânuitor, arma oarbă și rece ca însăși moartea, a umplut seninul mincinos al veacului acestuia cu un freamăt nou de apocaliptică prefacere.

Căci ceea ce se petrece astăzi pe pământul atâtor zădărnice străduințe de împăciuire,

întrece, fără îndoială, și pe cele mai cumplite legi ale devenirii istorice.

Inversunarea uriașilor care s'au prins de centură fără a-și fi mai lăsat posibilitatea vreunui răgaz cât de scurt, întunecata lor hotărîre de a smulge izbânda cu prețul tuturor resurselor lor de vieță, trecând peste nețărmitate sacrificii și dureri, întrebuițarea fără de rezervă a tuturor mijloacelor de nimicire și — mai grăitoare încă decât toate acestea — neînțeleasa lor putere sufletească, aduc războiului acestuia miasma

grea a unor răscoliri de dincolo de voința și de legile devenirii omenestii.

Războiul s'a pomenit pururea, de când s'a sălășluit vieța pe pământ, dar ceea ce se întâmplă în zilele noastre nu s'a mai întâmplat până acum.

Căci niciodată omul nu a stat mai dărz înaintea morții și nu a ucis cu inima ușoară a luptătorului de astăzi.

Deasupra câmpurilor de bătălie, *omenia* întârzie, în vremurile acelea, ca un nimb făgăduitor de pace. Iar armele soldatului erau sfințite de virtuțile brațelor și ale sufletului lui. Pe atunci omul era stăpânul uneltelor sale. Și de aceea lupta lui se desfășura în legile omeniei și se sfârșea în înțele-

gere și vitare.

Chipul zilei de astăzi este altul.

Deasupra omului stăpânește mașina. O voință străină și tare, ca ghiarele Satanei, comandă din afunduri negre. Și nimeni nu poate pătrunde până acolo. Nu se găsește nimeni pe pământul acesta, oricât de înțelept și de bun ni l-am închipui, ca să poată răspunde măcar uneia din întrebările care ni se răstoarnă în suflet.

Căci izvorul stărilor de acum se ascunde departe, dincolo de zarea priceperilor omenestii.

Un lucru însă îl simțim cu toții: în zodiacul lumii a pătruns suflarea aspră a unor forțe de dincolo de lume.

Și cea mai veche dintre slo-

vele înțelepciunii omenestii ne apare astăzi în minte, ca singura călăuză a rătăcirilor din noi: *Apocalipsul*.

Suntem în preajma deslegărilor din urmă. Omul a crescut atât de puternic încât s'a depășit pe sine și stă gata să se piardă. E un moment de cumplită cumpănire, când puterile cele mari au pornit munca secerișului. Se pare că vieța însăși se răsvrătește împotriva vieții.

PAGINA MUNCITORULUI

vedere...

de T. Frăsineanu

Pentru cea din urmă oară văzuserăm la Cluj. Nu mult după aceea s'a stârnit furnica concentrărilor, iar arlabatica noastră tinerețe zăvorât între metale și ole, sub chipul aspru și stator a toată vieța, al atului.

l era lucrător electrician uzinele orașului. Dar ea sportul și astfel s'a împliat să ne întâlnim așa și să ne împrietenim de-a-binelea, deși aveam înțotdeauna posturi adversare.

Eu port și acuma pe ezne și pe fluierul picio-ului stâng urmele eroismului său sportiv. Dar cred că și el mi-ar putea arăta așa ceva. De pe atunci nu ne-am mai văzut.

Dar oamenii, ca și vremile, se întâlnesc fără osteneala lor anumită, tocmai atunci când s'ar fi așteptat mai puțin.

Așa ne întâlnirăm și noi, în răstimpul unei alarme, la poalele pădurii care împrejmuește satul pribegitei noastre munci. Și acolo, în umbra cântătoare a stejarilor, cu inima împlinită de doruri mai luminoase și mai vii decât uritul alarmei aceleia, stăturăm și povestirăm câte toate. Dar pentru că eram în alarmă, și undeva în hăul dimineții se auzeau clăntăniturile unei lupte aeriene, ne amintirăm și despre cuvântul ultimului comunicat: *avioane anglo-americane au bombardat Clujul.*

El fu cel care-și aduse aminte. Cunoștea și amănunte: gara, fabrica Iris, cartierul muncitoresc, tocmai așa ca pretutindeni în țară. Dar pe urma ruinelor de-acolo, sufletul nostru prinse a rătăci îndelungat și tăcut,

Vremurile merg spre înăsprire. Cutremurul va crește până când pomul vieții va da măsura întregului său rod. Atunci vor veni socotitorii.

Și slovele cele vechi, în care n'am voit să credem, ne vor sta înaintea ca niște fulgere de adevăr.

Dar adevărul nu este niciodată înspăimântător. Cei care l-au adulmecat în aerul fierbinte al vremii, îl așteaptă ca pe singura deslegare a vrăjilor, ce adumbresc la streșinile minții.

Și pentru că înaintea ucigașilor de sus ne-am săpat tot felul de adăposturi, după priceperea și după norocul nostru, este bine să cugetăm acum la adăpostul cel mare, unde ne m ascunde duhul și nădejile

Nemulțumiri

de T. M. Welther

Dacă am sta să povestim numai despre lucrurile cele bune, laudându-ne virtuțile și ascunzându-ne metehnele, dacă am sta să culegem din livada faptelor noastre numai florile, închizând ochii asupra buruienilor și a măcăcinilor cu ghimpi, Doamne, ce rânduri frumoase am putea scrie!

Dar faptele noastre sunt amestecate ca prundișul apelor, unde firul de aur sclipește adesea în umbra vreunui hârb fără de preț. Și bietul aurar care se trudește după scilpetul cel galben, câte grămezi de nisip nu-și prefiră printre degete și câte hârburi nu-l însângerează?

Asemenea pățanii am avut și eu, iar despre cea din urmă dintre ele vreau să vorbesc și prietenilor mei.

În casa unde locuiesc, într-o cămăruță alăturată, își fac odihna și somnul doi muncitori tineri, pribegiți la țară împreună cu atelierul lor.

Sunt doi oameni desghețați

care au răsfoit multe gazete și cărți și care s'au deprins să cugete după rânduiala cea cărturărească, înlesnindu-mi astfel multe și frumoase convorbiri.

De multe ori, seara, după ce ne întoarcem dela muncă, întârziam în snoave și taifăsueli până ni se închideau pleoapele de somn.

Erau cinstiți în cugetul lor, dar nu știu ce fel de nemulțumire le adumbrea sufletul, făcându-i doritori de vieță ușoară și pismași asupra agoniseli și a muncii altora. Erau fără îndoială, dintre cei mai săraci. Dar aveau haine, încălțăminte, fumau toată ziua și mâncau ca toată lumea din jurul lor.

Vecinii mei erau totuși, niște nemulțumiți. Și eu nu eram în stare să pătrund pricina nemulțumirii lor, căci ei înșiși nu vorbeau prea limpede despre ea.

Și așa, am trăit necunosător și cu capul plin de bănuieți, până la seara Sâmbetei de urmă,

când cea mai mare parte dintre muncitorii încartiruiți în satul acesta și-au primit salariile.

Uuăle și untul *boreșelor* din sat au prins să se plimbe pe uliță, învăluite frumos în ștergare.

Muncitorii încheiau târguri grabnice, adunând din pragul caselor marfa care, în zile bune, lua drumul spre oraș.

Pe vecinii mei nu i-am văzut în seara aceia. Și nici alte două zile după olaltă. Când s'au întors erau istoviți și galbeni de parcă ar fi ieșit din spital.

În brațe nu aduceau nimic. Un zâmbet trist, ca o adiere de secetă, le fremăta în colțul gurii.

Și o nemulțumire pustie și grea le înnegurase ochii.

În preajma lor duhnea a sărăcie și a crâșmă.

De atunci n'am mai căutat să vorbesc nimic vecinilor mei, căci înțelesesem toată pricina nemulțumirii și pismeii lor.

presărând deasupra-le mângâierea unor alte ruini, pe care le purtăm în miezul inimii încă din clipa celei dintâi și celei mai mari dintre pribegiile noastre.

Din zilele toamnei aceleia, multe întâmplări mi-au mai învălțorat sufletul, dar atunci, lângă prietenul copilăriei dela Cluj, am simțit cum toate celelalte pălesc înaintea durerilor din prag. Căci acolo, la Cluj, este pragul durerilor noastre. Străinii care-au întors deasupra vremii sorții trecutelor ne-

dreptăți, au răs de lacrimile noastre. Ei n'au știut că lacrima noastră este lacrima veacului care se îmbracă în nedreptate și dureri. Și că înfrângerea inimilor noastre nu este semn de biruință pentru ei, ci este semnul marilor înfrângeri din inima întregii omeniri.

Astăzi vor fi plângând și ei deasupra neîntemeiatelor lor bucurii.

Iar mâne, când Satan își va fi istovit toate puterile și pacea va pogori iarăși asupra popoarelor lumii,

atunci se vor întoarce la adevăr toate cele ce s'au zămislit în zodia întunericului și dreptele noastre lacrimi se vor zbici la soarele dreptății celei mari.

Căci ceea ce a crescut sub norul veacului acestuia de diavolească răsturnare, se va stârpi în adierea întoarcerii la adevăr.

Departa, în negura tuturor vremelniciilor de astăzi, ruinele Clujului așteaptă pe rezidatori.

Freamăt de suferințe și bucurii

de I. Răcăciuni

În vremurile acestea turburi și pline de frământări, de prăbușiri și groază, ce bine prinde sufletului când găsește un locșor de odihnă, de mângâiere! Numai acolo poate cugeta, *la țară*, în plină natură, sub bolta largă a cerului, în nopți liniștite și stropite cu rouă, când orice ființă se odihnește după o zi de trudă.

În pitorescul naturii, omul muncitor se spovedește *frumosului* de care este împresurat și subjugat. În sufletul lui cinstit clocotește dorul de răzbu-nare pentru încălcarea pământului sfânt al Moldovei de hoardele întunericului. El se pleacă cu smerenie și vede a ceea cum sângele ostașilor români curge șiroaie pe câmpii sau pe crestele dealurilor, stințind cu jerfa lor pământul pângărit de dușmani.

Cu românească mândrie gândește acolo departe și desprinde din cerga întunericului cum, cu fiecare zi ce trece, cu fiecare strop de sânge, ostașii noștri bravi se leagă și mai adânc de mulțimea muncitorilor de tot felul, de pe ogoare, ateliere și uzine.

Spiritul eroic al ostașului român n'a putut fi înăbușit de nicio apăsare. Astfel cum lupta lui pentru izbăvirea Patriei este singurul lui crez, munca și disciplina celor din țară trebuie să fie singura certitudine.

Ostașul de pe front și muncitorul de pretutindeni, înfrățiți în gând și faptă, pietre de neclintit pe pământul scump al țării, părtași la suferințe și bucurii, și-au strâns mâna în fața primejdiei.

**Citiți și răspândiți
Gazeta Transilvaniei**

Un apel

privind Imprumul Apărării Naționale

Imprumul Apărării Naționale este, în principiu, voluntar, excepție făcând contribuția minimală obligatorie prevăzută de Cap. II al legii. Prin urmare, oricine poate subscrie la acest Imprumul orice sumă peste contribuția minimală obligatorie.

Aceeași lege, prin art. 30, dă oricărui contribuitor posibilitatea să renunțe, în favoarea Statului la titlurile de Imprumul ce i se cuvin ca urmare a plății contribuției minimale.

Se face apel la conștiința patriotică a tuturor cetățenilor să facă asemenea subscrieri sau renunțări în favoarea Statului.

Numele tuturor celor care vor face subscrieri voluntare sau renunțări la titluri vor fi publicate în presa locală, iar cei care vor face subscrieri sau renunțări cu o valoare mai mare de 100.000 lei vor fi comunicați Ministerului pentru a fi făcuți cunoscuți opiniei publice prin presa Capitalei.

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim din subvenții.

In palat cultural în Scheiu

Ideea a pornit de undeva — de cel e destul de veche! — și oamenii au gândit și la locul cel mai potrivit pentru o astfel de instituție, găsindu-l pe cel din Piața Prundului, un loc rău, proprietatea Bisericii Sf. Nicolae.

Suntem informați acum de către topografiatul Brașovului că terenului a dat, mai demult, altă destinație, pentru ortodoxismul acestei regiuni, încă oamenii care au la suflet problemele culturale ale Scheiului trebuie să se gândească la altă soluție.

Pentru că soluții mai sunt și, avem să rădejea, și oameni mai sunt să ducă până la capăt realizarea case culturale în Scheiu devenit azi de drag, dintr'odată, celor ce se giază în el de teama bombardamentelor aeriene.

Rezultatul examenului de bacalaureat-fete în Brașov-Turcheș

din 57 candidate au reușit 40

Iată elevele în ordinea mediei:

1. Rădăcină M. 9,50
2. Galaction O. 9,38
3. Damian El. 8,38
4. Dănescu M. 8,38
5. Giuglea L. 8,38
6. Vorei L. 8,38
7. Racoviță M. 8,25
8. Tripcea Il. 8
9. Arieșteanu S. 7,87
10. Ungureanu Fl. 7,87
11. Coliban M. V. 7,75
12. Prică M. 7,50
13. Manoliu G. 7,38
14. Dimitriu V. G. 7,25
15. Lăzescu L. 7,25
16. Pleș S. 7,25
17. Coveșan M. 7,15
18. Comaniță M. 7,12
19. Frunzache El. 7
20. Merișor C. 7
21. Turcu Virg. 6,88
22. Bețeș S. 6,75
23. Boieru Fl. 6,65
24. Cristea Vict. 6,50
25. Enescu S. 6,50
26. Manole M. 6,50
27. Gheorghiu Cr. 6,38
28. Pripși G. 6,38
29. Constantinescu E. 6,15
30. Bărhală F. 6
31. Bărlăscu M. 6
32. Butnariu Ec. 6
33. Ciohodaru M. 6
34. Ciurea M. 6
35. Cristescu M. 6
36. Crișan M. 6
37. Drăgomișescu A. 6
38. Florea A. 6
39. Fulga C. A. 6
40. Ionică I. 6.

Spitalul Oftalmologic (Spital de ochi) Brașov

304 22 Iunie 1944

Publicațiune

Se aduce la cunoștința tuturor așilor interesați, că în ziua de 10 1944 ora 4 după masă, se va ține cancelaria spitalului din Str. Conțin Vodă Brâncoveanu Nr. 4, licitație publică prin bună învoială, pentru darea în atrepriză a lucrărilor de construcție a unui gard de împrejurire a spitalului.

Licitația se va ține în conformință cu art 88—110 inclusiv din L.C.P. și normele puse în Monitorul Oficial Nr. 127 din 1931.

Ofertanții vor depune, pe lângă depunerea, și o garanție de 10% din valoarea prețului oferit.

Ofertele se vor face în conformință cu caietul de sarcini și deviz, care se văzute în fiecare zi de lucru între orele 8—12.

Primar, director,
Pușcariu Iosif

Administrator,
Todoran Zaharia

Primăria comunei Satulung, jud. Brașov

Nr. 525/1944

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 25 Iulie 1944 ora 9 a. m. se va ține în localul Primăriei comunale Satulung județul Brașov, licitație publică cu oferte scrise, închise și sigilate pentru vânzarea materialului lemnoș din pădurea comunei Satulung numită „Tesla” Seria B. I.; cantitatea de 18.163,74 m. st. lemn de foc esență fag, 760 m. c. lemn de lucru pentru traverse și 761,767 m. c. lemn de lucru pentru chereștea.

Vânzarea se face în bloc în picioare cu prețul de strigare de lei 5.367.001.

Garanție 5% în numerar sau efecte de Stat.

În caz de nereușită se va ține a doua licitație în același loc, la aceeași oră și în aceleași condițiuni în ziua de 5 August 1944.

Dosarul conținând toate piesele împreună cu condițiunile de licitație se poate vedea în fiecare zi de lucru la Primăria comunei Satulung și Ocolul Silvic Săcele-Satulung județul Brașov, Satulung, la 24 Iunie 1934.

Primar: C. Popa

Notar: N. Cădea

Primăria comunei Satulung, Jud. Brașov

Nr. 1150/1944.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 25 Iulie 1944, ora 11 a. m. se va ține în localul Primăriei comunei Satulung județul Brașov, licitație publică cu oferte scrise, închise și sigilate pentru vânzarea materialului lemnoș din pădurea comunei Satulung numită „Vaida” Seria B. 2 cantitatea de 9145, 926 m. steri lemn de foc esență fag, 526,185 m. c. lemn de lucru chereștea și 526 m. c. lemn de lucru pentru traverse.

Vânzarea se face în bloc în picioare cu prețul de strigare de Lei 2.944.270.

Garanție 5% în numerar sau efecte de Stat.

În caz de nereușită se va ține o a doua licitație în același loc, la aceeași oră și în aceleași condițiuni în ziua de 5 August 1944.

Dosarul conținând toate piesele împreună cu condițiunile de licitație se poate vedea în fiecare zi de lucru la Primăria comunei Satulung și Ocolul Silvic Săcele Satulung Brașov.

Satulung, la 25 Iunie 1944.

Primar,

C-tin Popa

Notar,

N. Cădea

Spitalele

din municipiul Brașov, unde se pot interna răniți

1. Spitalul Mârzescu, str. Cuza Vodă.
2. Spitalul Boli Sociale, str. Dima.
3. Spitalul de Ochi, str. Brâncoveanu.
4. Spitalul Contagioși, str. Cicio Pop.
5. Spitalul Militar Regina Maria.

În afară de spitale, toate sanatoriile din municipiu au un anumit număr de paturi rezervate pentru răniții din bombardament aerian.

medicul-șef al municipiului
Dr. Uplu Ștefan

Pierdut poșetă cu carnet CFR, studentă și permis de circulație pentru automobile pe numele Maria Onofreiciuc, Str. Făgărașului 11, Brașov. Le declar nule.

Oriunde vă veți afla
norocul vă găsește
dacă jucați la loterie

ÎN FIECARE LUNĂ SE DISTRIBUE

51.500.000 LEI

DAR NUMAI ACELORA CARE JOACĂ

LOTERIA DE STAT *Lunara*

GRUPA 32 • TRAGEREA LA
SERIA Iunie • 6 Iulie 1944

TIPOGRAFIA

„ASTRA”

Execută orice tipăritură
sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveți încredere într-o întreprindere curată românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA”)

Numai Asociațiunea transilvană „Astra” ne ajută; se gândește cineva la asta?

Posturile sanitare de prim ajutor

Postul I. Cazarma Pompierilor, str. Mihai Viteazul Nr. 7. Telefon 2422.

Postul II. Serviciul Tehnic, str. Regina Maria 64. Telefon 3830 și 1397.

Postul Nr. III Fabrica Bărsava, Calea Bucureștilor Nr. 36. Telefon Nr. 1377 și 1338.

Postul Nr. IV Dispensarul Dârste. Telefon 2333.

Postul Nr. V. Ambulatorul Policlinic. Str. Hirscher Nr. 1. Telefon 2708.

Postul Nr. VI. Ambulatorul Casei de Asigurări Sociale, str. Prundului 7. Telefon 3020.

Postul VII, care a fost bombardat, s'a mutat tot la Ambulatorul Policlinic la Postul V.

Postul VIII. Dispensarul din Stupini, Telefon Nr. 2539.

Postul Mobil. La „Salvarea” str. Cuza Vodă. Telefon 1234.

medicul șef al municip.
Dr. Uplu Ștefan

Pentru abonații noștri

Situația creată de bombardamentele aeriene ne-au forțat să apărăm numai odată pe săptămână, în 6 pagini.

Schimbările de adrese ale refugiaților și evacuaților din toată țara au dat naștere la multe încercături, ziarele fiind trimise, până la primirea c. p. de schimbare, pe vechea adresă.

Pe de altă parte, circulația trenurilor, personalul redus al Poștei și multele greutăți pe care abonații le vor fi înțelegând și fără lămuririle noastre, au contribuit ca unii să nu primească gazeta regulat.

Îi rugăm să ne creadă că nu e din vina noastră.

Tipografia „Astra” Brașov

caută

ucenici români

Informațiuni

Imprumutul Apărării Naționale. Precizări

Furnizorii Statului și Instituțiilor Autonome sunt scutiți de contribuția minimală la Imprumutul din 1944 numai dacă valoarea totală a furniturilor făcute în anul 1943/44 la toate autoritățile nu atinge suma de lei 500.000 (cincisute de mii).

Nu se scutesc de imprumut furniturile făcute pentru fiecare instituție în parte până la valoarea de lei 500.000 (cinci sute de mii).

Imprumutul Apărării Naționale

Se aduce la cunoștința patronilor firmelor comerciale, industriale și me-seriașilor din Municipiul și județul Brașov, că cei ce nu vor vărsa la Imprumutul Apărării Naționale din 1944 în luna Iunie 1944 rata de salarii pe luna Mai 1944, nu vor mai beneficia de achitarea în rate a cotei minimale datorate la imprumut de salarii lor după data de 1 Iulie 1944. Sumele neachitate se transformă în impozit și nu vor mai primi titluri de imprumut, iar patronii respectivi vor suporta ei cota de imprumut datorată de salarii.

Pentru furnizorii statului

Toți furnizorii Statului și ai instituțiilor autonome sunt invitați să dea declarații și să se intereseze unde sunt debitați cu contribuția suplimentară de 5% la Imprumutul Apărării Naționale din 1944 și să achite sumele stabilite încă înainte de 30 Iunie 1944, pentru a nu li se transforma contribuția în impozit al Apărării Naționale, în care caz nu mai primesc titluri de imprumut.

Noul orarlu al Curții de Apel din Brașov

(Extras din ordonanța prezidială Nr. 16)

Avându-se în vedere timpul critic pentru bombardamentele aeriene, s'a fixat orarul Curții de Apel din Brașov, cu începere dela data de 19 Iunie 1944, după amlaza, după cum urmează:

- A) Pentru ședințe dela 16 la 21.
- B) Pentru magistrații și funcționarii judecătorești dela 15 la 21.
- C) Pentru personalul de serviciu dela 14 la 21.

Arhivele Curții vor fi deschise domnilor avocați și justițiabili dela 15 la 17.

Ordonanța prin care se fixează aceste ore de serviciu este semnată de d-l Vasile M. Teodorescu, prim-președintele Curții de Apel din Brașov.

Tabără de vară

În cursul lunilor Iulie și August 1944, se va organiza de către Inspectoratul Premilitar și Extrascolar al Municipiului Brașov o tabără de băieți și una de fete.

Taberile vor funcționa la Poiana Brașovului, având fiecare o durată de 25 zile, — dându-se toată întreținerea.

Tineretul — băieți și fete, — care doresc a participa la aceste tabere, este invitat a se prezenta la Poligonul de Tragere P.P. de sub Tâmpa, pentru a fi înscris.

A apărut — și în refugiu Revista — „Făt-Frumos“, An. XIX 1944 Nr. 2-3. Râmnicu-Vâlcea, str. Apostol Dumitrescu 18 și-i roagă pe onor abonați refugiați să binevoiască a-și comunica adresele d-lor.

Cronica Războiului

Frontul diplomatic

Liniștea care domnește aparent în domeniul politic și diplomatic, de sigur că nu se datorește amplitudinii cu care se desfășoară lupta de pe fronturile de războiu. De astă dată nu poate fi vorba de o copleșire a momentului politic de către atențiunea ce trebuie dată efortului militar. Mai just ar fi să spunem, că stagnarea evenimentelor diplomatice se datorește stării de expectativă și de verificare, pe măsură ce se desfășoară acțiunea militară. Sunt revăzute opinii și multe presupuneri sunt puse de acord cu realitatea oferită de mișcările fronturilor. În acest domeniu ne aflăm deci într'un scurt dar foarte activ moment de clarificări, ale cărui efecte se vor face vizibile la momentul oportun.

Deocamdată, atențiunea în domeniul politic este reținută, în mod vag, de împrejurări și acte prea bine cunoscute, cum ar fi poziția lui De Gaulle față de aliați, situația guvernului emigrant jugoslav, situația emigranților poloni și greci.

Comitetul francez din Alger

deși ia parte activă în domeniul politic, la operațiunile de invazie anglo-americane, continuă să nu fie recunoscut, atât de Londra cât și de Washington. Incercările generalului De Gaulle de a forța mâna Englezilor și Americanilor, s'au lovit de aceleași refuzuri politicoase dar categorice în același timp. Președintele Roosevelt a mers chiar mai departe, spunând că între greșala de a refuza recunoașterea la timp a comitetului național francez și greșala de a aduce în Franța o conducere asupra căreia poporul nu și-a putut spune părerea, o preferă pe cea dintâiu. Lăsând de o parte optimismul președintelui Statelor Unite, trebuie să înțelegem că manifestările lui De Gualle și activitatea comitetului național francez dela Alger sunt departe de a oferi deplină încredere Anglo-americanilor, care preferă să mai aștepte înainte de a-și da asentimentul într'o chestiune pe care o socotesc de neîndoelnică importanță.

Guvernul emigrant jugoslav

de sub conducerea d-lui Subasici și constituit în jurul tânărului Rege Petru, face tot ce crede a fi folositor pentru realizarea unității de vederi între partidele socotite a reprezenta popoarele Jugoslaviei. D. Subasici, a cărui activitate din trecut este destul de ștearsă, ultima lui funcțiune fiind aceea de ban al Croației, s'a găsit la un moment dat ca persoană agreiată în cercurile lui Tito pentru negocieri în vederea unei formații guvernamentale de uniune națională. Și astfel vedem, că în momentul când presa streină afirma că Tito e dispus să discute, dar pune ca o primă condițiune rămânerea Re-

gelui afară din țară, până când poporul își va spune cuvântul, o întâlnire are loc în Italia chiar între Tito și Regele Petru. Pare însă mult mai verosimil de crezut, că nu cercurile din jurul monarhului în exil au făcut concesii duse până la ultima limită, ci tocmai mareșalul Tito a trebuit să cedeze în anumite privințe. Se crede că realizarea acestei întrevederi s'ar datorî căpitanului Churchill, fiul premierului englez, aflat în misiune pe lângă Tito.

Despre Turcia

nu s'a mai vorbit nimic în ultimele zile. Acest lucru dovedește că deocamdată atențiunea este concentrată asupra altor sectoare europene. Dar dat fiind faptul, apreciat chiar și de cercurile germane, că momentul militar de azi va angaja Europa în întreg ansamblul ei, nu este exclus ca Turcia să revină curând în actualitate.

Tot astfel și problema poloneză, despre care nu s'a mai vorbit în ultimul timp.

În legătură cu Finlanda

nu putem înregistra decât ordinul de zi al Mareșalului Mannerheim, care, ca și discursul primului ministru d. Linkommies, exprimă intenția finlandeză de a rezista până la ultimele consecințe în fața noului atac al Sovietelor. Condițiunilor comunicate de Ruși, care fixează frontiera acolo unde se afla în 1940 și cer diferite măsuri zise cu caracter temporar, cum ar fi trecerea de trupe sovietice peste teritoriul finlandez și folosirea unor baze navale și aeriene, li se răspunde că ele nu sunt cunoscute la Helsinki.

Situația pe fronturi

Pe frontul invaziei

sunt anunțate lupte înverșunate, atât în sectorul fortăreței dela Cherbourg, cât și în regiunea dintre Caen și Tilly. După cum s'a anunțat din cercuri militare, ocuparea unuia sau mai multor porturi, nu poate constitui un succes al inamicului, ci puterea de care dispune pentru a pătrunde în interior și a slăbi forțele de apărare. Pornind dela astfel de concluziuni, putem socoti că prin ocuparea Cherbourgului, trupele de invazie n'au obținut un avantaj decisiv în campania începută pe coastele Normadiei.

Pericolul, pentru Anglo-americani, constă în forța combativă germană care este constituită la Sud de regiunea invadată și către care se îndreaptă rezerve germane. Aviația aliată este deci îndreptată asupra acestui obiectiv și ea cată să împiedece trimerile de trupe noi.

În bătălia dela Cherbourg, generalului Montgomery a arătat cât preț trebuie să pună pe forța de șoc și rezistență a ostașului german. Cu toată superioritatea numerică, în oameni, armament și aviație, generalul englez are de înfruntat momente critice și trebuie să cucerească după mari eforturi fiecare metru de teren. Nu mai vorbim despre faptul că Cherbourgul intrat în mâinile aliaților va fi doar imensă ruină, inclusiv marele port, unde trupele de pioneri vor avea foarte mult de lucru spre a-l face oricât de puțin utilizabil. Trupele germane mai au încă în oraș numeroase puncte de sprijin.

Asupra luptelor din jurul orașului Tilly, ne lipsesc amănuntele, dar se știe

de Mardare Mateescu

că aci rezistența germană se face foarte simțită, depunându-se din partea trupelor Reichului toată puterea pentru înlăturarea posibilitatea unei pătrunderi inamice.

Pe frontul Italian

încep semnele unei serioase rezistențe germane la Nord de Perugia, unde sunt de așteptat lupte extrem de înverșunate și de o mai lungă durată. În Italia, Anglo-americani par să se aplece în preajma unei rezistențe de ansamblu din partea oștirilor comandate de mareșalul Kesselring, prevăzându-se ca o linie de rezistență bastionul Apenninilor care se ridică între Pisa și Rimini.

Pe frontul din răsărit

asistăm la o presiune tot mai crescută a Sovietelor asupra trupelor Finlandeze, care rezistă cu înverșunarea noului asalt.

În sectorul central, sunt înregistrate operațiuni ample din partea sovieticilor, pe un front care începe în mlaștinile Pripetnului și continuă până la Nord de Witebsk.

Fortăreața Witebskului, întărită bine de trupele germane, a rezistat eroic în timpul campaniei de iarnă primăvară. Ea rezistă și actualului atac deși trupele sovietice urmăresc să o cearască neapărat acest centru vital. Trecând pe la Nord și Sud de Witebsk Rușii urmăresc în același timp să o cearască nodul de căi de comunicație dela Orșă și pe acela dela Poloțc. Un efort deosebit se depune și în spațiul Moghilev. În ansamblu se poate întrevedea intenția rusească de a-și apropia armatele de frontierele Lituaniei și Letoniei. Spre deosebire de acțiunea începută în Finlanda, la câteva zile după debarcarea anglo-americană din Normandia, punerea în acțiune a spațiului Witebsk pe o lungime de peste 200 km., este de natură să lase impresia unei sincronizări între acțiunea din Vest cu cea din Est.

Bombele-avion

au început să apară din nou deasupra Angliei, făcând aceleași ravagii pe care le-am putut înregistra din prima zi. Se afirmă că această bombă-avion a putut fi oarecum identificată, ea nefiind acționată prin unde herziene, ci printr'un mecanism automat, care acționează după comenzi dinainte fixate.

Anglo-americani au bombardat din nou locurile socotite a fi puncte de lansare a bombelor-avion.

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societăți Lei 600
Membrii „Astrei“ din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200